

บทสรุปรายงานวิจัย สำหรับสมาชิกรัฐสภา และกรรมาธิการ

Summary of Research Studies for Members of Parliament and Committees

มิถุนายน ๒๕๕๖

- ❖ ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายในการรับรองและคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว (Right to privacy)
- ❖ การพัฒนาระบบการวิเคราะห์ศักยภาพการผลิตของประเทศไทยโดยใช้นโยบายการคลัง
- ❖ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่ส่งผลต่อปัญหาขยะในชุมชน
- ❖ การจัดการขยะที่เกิดจากงานก่อสร้างรถไฟฟ้า (มุมมองของฝ่ายผู้รับจ้าง)
- ❖ การศึกษาเพื่อปรับปรุงการจัดโครงสร้างการปฏิบัติงานกองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว

“วิจัยก้าวหน้า รัฐสภาก้าวไกล”

จัดทำโดย

**กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๐๖๗-๘**

สามารถเรียกดูเอกสารได้ที่
http://library2.parliament.go.th/ejournal/e_ra.html

การเผยแพร่ความรู้ด้านงานวิจัยและพัฒนาของ กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สามารถเข้าถึงได้ ๔ ช่องทาง ดังนี้

๑. บทสรุปรายงานวิจัยสำหรับสมาชิกรัฐสภาและกรรมการ เข้าถึงและเรียกดูเอกสาร (download) ได้ที่เว็บไซต์สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (http://library2.parliament.go.th/ejournal/e_ra.html)

๒. เอกสารข่าวสารงานวิจัยและพัฒนา ซึ่งเป็นวารสารอิเล็กทรอนิกส์รายเดือน (e-journal) เข้าถึงและเรียกดูเอกสาร (download) ได้ที่เว็บไซต์สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (http://library2.parliament.go.th/ejournal/e_rdnews.html)

๓. รายงานวิจัยฉบับเต็ม (full text) ที่ได้รับทุนสนับสนุน หรือจัดทำโดย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เข้าถึงและเรียกดูเอกสาร (download) ได้ที่เว็บไซต์สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (http://library2.parliament.go.th/ebook/e_research.html)

๔. บทสรุปรายงานวิจัย สามารถรับฟังได้ในรายการวิจัยก้าวไกล ทางสถานีวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา คลื่น ๘๗.๕ เมกะเฮิรตซ์ เป็นประจำทุกวันเสาร์ เวลา ๐๗.๓๐ – ๐๘.๐๐ นาฬิกา

คำนำ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทหน้าที่หลักในการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ โดยมอบหมายความรับผิดชอบให้กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ ปฏิบัติหน้าที่ด้านการศึกษาวิจัย และการเผยแพร่ข้อมูลการวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อวงงานรัฐสภาและสาธารณชน จากบทบาทและหน้าที่ดังกล่าว กลุ่มงานวิจัยและพัฒนาจึงได้พิจารณาคัดเลือกผลงานวิจัยด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคม มานำเสนอในรูปแบบของจุลสาร ทั้งนี้ เพื่อให้ผลงานที่ได้มีการวิจัยไว้แล้ว ถูกนำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งประโยชน์ที่จะเกิดเพื่อการสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการด้านต่างๆ ที่มีบทบาทหน้าที่ในการพิจารณา ร่างกฎหมาย ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน และการพิจารณาสืบสวนสอบสวนเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งบทบาทในแต่ละด้านจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลทางวิชาการและผลงานวิจัยเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลอ้างอิงประกอบการพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ อันจะส่งผลสำคัญต่อการตัดสินใจในการทำหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ และป้องกันข้อบกพร่องที่อาจจะเกิดขึ้นได้ต่อไป

จากความสำคัญดังกล่าว กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา จึงได้จัดทำเอกสารบทสรุปรายงานวิจัยขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อวงงานรัฐสภาสนับสนุนการปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกรัฐสภา คณะกรรมการ ตลอดจนบุคลากรในวงงานรัฐสภา รวมถึงผู้สนใจทั่วไป โดยจัดทำและสรุปไว้ในรูปแบบของบทสรุปรายงานวิจัยที่มีความกระชับและชัดเจน เพื่อให้สมาชิกรัฐสภาสามารถนำผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรัฐสภาไปปรับใช้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานด้านนิติบัญญัติต่อไป

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

มิถุนายน ๒๕๕๖

ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายในการรับรองและคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว (Right to privacy)

วิจัยโดย...บรรเจิด สิงคะเนติ และคณะ

เรียบเรียงโดย...อัญชลี จวงจันทร์ วิทยากรชำนาญการ

สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลถือเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ที่มาจากความเชื่อที่ว่ามนุษย์ทุกคนเสมอเหมือนกัน มีความเสมอภาค มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และมีสิทธิเสรีภาพเสมอภาคเท่าเทียมกัน มนุษย์กำเนิดขึ้นมาพร้อมกับสิทธิในชีวิต สิทธิในทรัพย์สิน และเสรีภาพในร่างกาย ซึ่งมีติดตัวมาตั้งแต่เกิด บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในความเป็นอยู่ส่วนตัว และสามารถกระทำการใด ๆ トラบเท่าที่ไม่กระทบสิทธิของบุคคลอื่นและไม่ผิดกฎหมาย การศึกษาปัญหาและมาตรการทางกฎหมายในการรับรองและคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายที่ใช้ในการรับรองและคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคล รวมทั้งการรับรองและคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคล ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของบุคคลและของชาติ รวมทั้งส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเพื่อให้บุคคลมีสิทธิเสรีภาพตามกฎหมายคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริงการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยนำปัญหาข้อร้องเรียนอันเกิดจากการกระทำของบุคคลในลักษณะต่าง ๆ มาวิเคราะห์สภาพปัญหาเพื่อหาข้อเสนอแนะและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้สามารถคุ้มครองสิทธิของบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัยปัญหาและมาตรการทางกฎหมายในการรับรองและคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว มีดังนี้

๑. ด้านการรับรองและคุ้มครองสิทธิ พบว่า สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลแบ่งเป็น ๔ ประการสำคัญ ได้แก่ สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ชีวิตครอบครัว เคหสถานหรือที่พักอาศัย และจดหมายหรือการติดต่อสื่อสาร โดยสิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว ต้องได้รับการเคารพจากบุคคลอื่น รวมทั้งองค์กรของรัฐด้วย ทั้งนี้ องค์กรของรัฐอาจมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินมาตรการที่เป็นการแทรกแซงหรือรุกรานการใช้สิทธิอันนำมาซึ่งการตรวจสอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งขององค์กรของรัฐเป็นการแทรกแซงหรือรุกรานสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลโดยชอบด้วยกฎหมายหรือการกระทำนั้นเป็นการกระทำตามอำเภอใจหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๒. ด้านการเคารพสิทธิ จากบุคคลอื่นพบว่า สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวได้รับการรับรองและคุ้มครองไว้ในกฎหมายและข้อตกลงระหว่างประเทศหลายฉบับในฐานะเป็นสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและอนุสัญญาแห่งยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน โดยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเคารพสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของตน และสามารถใช้อิทธิพลนั้นได้ตราบเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย และไม่กระทบสิทธิของบุคคลอื่น

๓. ด้านการยกเว้นการกระทำอันเป็นการแทรกแซงหรือรุกรานสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย พบว่า องค์กรของรัฐไม่สามารถกระทำการหรือดำเนินมาตรการอันเป็นการแทรกแซงหรือรุกรานการใช้สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคล นอกจากมีความจำเป็นต้องดำเนินมาตรการทางกฎหมายหรือทางปกครองอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อประโยชน์สาธารณะ ทั้งนี้ ตามแนวทางที่กำหนดไว้ในข้อ ๘ วรรค ๒ ของอนุสัญญาแห่งยุโรปว่าด้วย

การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน มีดังนี้๑) การดำเนินมาตรการทางกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ บัญญัติให้กระทำได้โดยยึดหลักการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายหรือกฎระเบียบนั้น ๆ ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง อันเป็นหลักประกันสิทธิของบุคคล๒) การดำเนินมาตรการต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์อันเกี่ยวกับประโยชน์ สาธารณะเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อความมั่นคงแห่งรัฐ ความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยของ ประชาชนหรือการป้องกันการกระทำความผิดอาญา๓) การดำเนินมาตรการต้องเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์อันเป็นประโยชน์สาธารณะ

จากการวิจัยปัญหาและมาตรการทางกฎหมายในการรับรองและคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ ส่วนตัว มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรมีความรู้ความเข้าใจในเชิงเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิในความเป็น อยู่ส่วนตัวตามหลักสากล ตลอดจนขอบเขตหรือประเภทต่าง ๆ ของสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวเพื่อให้สามารถ กำหนดนโยบายที่รองรับและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ควรกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการพิจารณาและการ ตรวจสอบการกระทำอันเป็นการแทรกแซงหรือรุกรานสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวเป็นการเฉพาะ โดยกำหนด หลักเกณฑ์ในเรื่องนิยามหรือลักษณะของสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว ขอบเขตของสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว หลักเกณฑ์หรือแนวทางการพิจารณาตรวจสอบเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นการแทรกแซง หรือรุกรานสิทธิใน ความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคล อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ผลการวิจัยเรื่อง ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายในการรับรองและคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ ส่วนตัวจะเป็นการสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรม และสิทธิมนุษยชน ในการกำหนดแนวนโยบายในการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางรากฐาน ด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศและระหว่างประเทศให้ได้มาตรฐานสากล ซึ่งจะเป็นปฏิญญาสากลว่าด้วย สิทธิมนุษยชน และเป็นพื้นฐานสำคัญในการตรากฎหมายและการทำข้อตกลงระหว่างประเทศ รวมทั้งผลักดัน ให้กฎหมายมีความสอดคล้องกันในด้านหลักประกันที่ดีในการคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนตัวเกี่ยวกับข้อมูลส่วน บุคคลของประชาชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

บรรเจิด สิงคะเนติ และคณะ. (๒๕๕๔). ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายในการรับรองและคุ้มครองสิทธิใน ความเป็นอยู่ส่วนตัว (Right to Privacy). รายงานวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติ.

การพัฒนาระบบการวิเคราะห์ศักยภาพการผลิตของประเทศไทยโดยใช้นโยบายการคลัง

วิจัยโดย...วิภารัตน์ ปั้นเปี่ยมรัษฎ์ และคณะ

เรียบเรียงโดย...ฐากร จุลินทร วิทยากรชำนาญการพิเศษ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ได้ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องชี้วัดการเจริญเติบโตหรือการเพิ่มขึ้นของมาตรฐานในการดำรงชีวิตของประชากรในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก อย่างไรก็ตาม การใช้อัตราการเจริญเติบโตของ GDP มาเป็นเครื่องชี้วัดมาตรฐานในการดำรงชีวิตของประชาชนยังคงมีปัญหาหลายประการ เช่น ๑) อัตราการเจริญเติบโตของ GDP ไม่ได้สะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการกระจายรายได้ ๒) อัตราการเจริญเติบโตของ GDP ไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบภายนอกในส่วนของมลพิษทางสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ในส่วนของภาวะวัดระดับผลผลิตสูงสุดที่ประเทศสามารถผลิตได้ เมื่อมีการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างเต็มที่ สามารถวัดได้โดยการคำนวณหาผลผลิตระดับศักยภาพ (potential output) ซึ่งผลผลิตระดับศักยภาพเปรียบเสมือนระดับผลผลิตสูงสุดที่ประเทศสามารถผลิตได้ ดังนั้นเศรษฐกิจจะเติบโตได้ยั่งยืนและมีเสถียรภาพมากน้อยแค่ไหน ต้องพิจารณาระดับศักยภาพการผลิตของเศรษฐกิจควบคู่กับการขยายตัวของเศรษฐกิจไปพร้อมกัน จึงกำหนดให้มีการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้

สำหรับระเบียบวิธีวิจัยของรายงานวิจัยนี้มีการจัดเก็บข้อมูลใน ๒ วิธีการ คือ วิธีการที่ ๑ การรวบรวมเอกสารชั้นทุติยภูมิสำหรับศึกษาทฤษฎีระดับศักยภาพการผลิตทางเศรษฐกิจของต่างประเทศและประเทศไทย ศึกษาวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการหาผลผลิตระดับศักยภาพ (Methods Available for Estimating Potential Output) ศึกษาวิเคราะห์นโยบายการคลังของไทยในแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ๒๕๕๕ รวมทั้งศึกษาการลงทุนภาครัฐในแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ๒๕๕๕ ต่อผลผลิตระดับศักยภาพทางด้านอุปทาน ได้แก่ ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ วิธีการที่ ๒ คือ จัดการอภิปรายและระดมสมองจากผู้ทรงคุณวุฒิและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัย ดังนี้

(๑) ในการศึกษาสมการการผลิต ผู้วิจัยได้แยกวิเคราะห์แบบจำลองออกเป็น ๓ กรณี คือ

(๑.๑) กรณีศึกษาเฉพาะปริมาณปัจจัยการผลิตได้แก่ปัจจัยทุนและปัจจัยแรงงาน เมื่อใช้แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ ได้ผลการศึกษาคือ สัดส่วนรายได้จากการผลิต (Income Share) ของปัจจัยทุนมีค่าเท่ากับร้อยละ ๐.๗๓๘ สำหรับสัดส่วนรายได้จากการการผลิต (Income Share) ของปัจจัยแรงงานเท่ากับร้อยละ ๐.๒๖๒ ทั้งนี้ถ้าแยกตามสาขาการผลิตจะพบว่า ภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรกรรมมีสัดส่วนรายได้จากการผลิตจากการใช้ปัจจัยทุนสูงกว่าภาคบริการ ซึ่งสะท้อนว่า ปัจจัยทุนมีผลต่อการผลิตของภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรกรรม นอกจากนี้ภาคบริการมีการใช้ปัจจัยแรงงานมากกว่าภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรกรรม

(๑.๒) กรณีมีคุณภาพและปริมาณปัจจัยการผลิตเข้ามาประกอบ เมื่อใช้แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ ได้ผลการศึกษาคือ สำหรับสัดส่วนรายได้จากการการผลิต (Income Share) ของปัจจัยแรงงานเพิ่มขึ้นเท่ากับร้อยละ ๐.๕๕๖ ซึ่งสะท้อนว่า คุณภาพด้านแรงงานมีส่วนสำคัญในสมการการผลิตนี้ โดยปีการศึกษาเฉลี่ยของแรงงาน คุณภาพการศึกษาและคุณภาพแรงงานมีส่วนในการสนับสนุนศักยภาพการผลิตของประเทศไทยในระยะยาวได้ดีกว่าคุณภาพทุน ดังนั้นนโยบายการคลังเพื่อยกระดับการศึกษาและคุณภาพแรงงานเพื่อเพิ่มทุนมนุษย์ (Human capital) จึงเป็นสิ่งสำคัญในการเพิ่มศักยภาพการผลิตของประเทศ

(๑.๓) กรณีแยกปัจจัยทุนภาครัฐและภาคเอกชนออกจากกันเพื่อศึกษาบทบาทของภาครัฐในการพัฒนาเศรษฐกิจ เมื่อใช้แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ ได้ผลการศึกษาคือ หากปัจจัยทุนภาครัฐเพิ่มขึ้น

ร้อยละ ๑ จะส่งผลทำให้ GDP เพิ่มสูงขึ้นร้อยละ ๐.๑๖๖ สะท้อนให้เห็นว่าการลงทุนภาครัฐโดยรวมมีผลบวกต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจในระยะยาว อย่างไรก็ตามพบว่า ผลกระทบของปัจจัยทุนภาคเอกชนต่อ GDP สูงกว่าปัจจัยทุนภาครัฐ โดยหากปัจจัยทุนภาคเอกชนเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ ๑ จะส่งผลทำให้ศักยภาพการผลิต (Potential GDP) เพิ่มสูงขึ้นร้อยละ ๐.๖๔๘

(๒) ในการศึกษาแหล่งที่มาของการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (Contribution to GDP Growth) ว่าปัจจัยการผลิตใดที่มีผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจบ้าง โดยแยกเป็นปัจจัยทุน ปัจจัยแรงงาน และผลิตภาพการผลิตโดยรวม ซึ่งพบว่าในช่วงก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจปี ๒๕๔๐ การขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นผลมาจากปริมาณปัจจัยทุนและแรงงานเป็นหลัก โดยเฉพาะการขยายตัวของการลงทุนทั้งภาครัฐและเอกชนที่ขยายตัวในอัตราเร่ง แต่พบว่าช่วงหลังวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจปี ๒๕๔๐ ผลิตภาพการผลิต (Total Factor Productivity) มีส่วนสนับสนุนเศรษฐกิจไทยมากยิ่งขึ้น ในขณะที่ปัจจัยทุนและแรงงานกลับลดบทบาทลง ซึ่งสอดคล้องกับปริมาณการลงทุนของภาครัฐและภาคเอกชนที่ขยายตัวเพียงเล็กน้อย

(๓) ในการศึกษาผลของแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ๒๕๕๕ คือ การลงทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ ต่อปี จะทำให้ Potential GDP เพิ่มสูงขึ้นร้อยละ ๐.๘ ต่อปี สะท้อนให้เห็นว่าการลงทุนภาครัฐโดยรวมมีผลบวกต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจในระยะยาว จึงมีความจำเป็นที่ต้องเพิ่มการลงทุนในโครงการใหญ่ ๆ (Mega project) เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจในอนาคต

ข้อเสนอแนะจากรายงานวิจัย ดังนี้

(๑) ควรเพิ่มสัดส่วนการลงทุนของภาครัฐ โดยเฉพาะในด้านระบบโลจิสติกส์ (Logistics & Supply Chain) โดยที่ต้นทุนโลจิสติกส์ของประเทศไทยนั้นยังอยู่ในเกณฑ์ร้อยละ ๑๖-๑๙ ต่อ GDP ซึ่งนับว่าสูงกว่าประเทศคู่แข่งมาก ฉะนั้นภาครัฐจำเป็นต้องผลักดันแผนพัฒนาเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานไม่ว่าจะเป็นโครงการขยายท่าเรือแหลมฉบัง การพัฒนาท่าเรือสงขลา ท่าเรือปากบารา การปรับปรุงประสิทธิภาพของรถไฟทั้งระบบ เป็นต้น เพื่อลดต้นทุนโลจิสติกส์ของไทย รวมถึงศูนย์ขนส่งและกระจายสินค้าตามภูมิภาคและชายแดนที่เป็นประตูเศรษฐกิจ

(๒) ส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster) ให้มีความเข้มแข็งเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มผู้ประกอบการ โดยการสร้างคลัสเตอร์อุตสาหกรรมเป็นขั้นตอนในการสื่อสาร ทำความเข้าใจ และส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่มสมาชิกคลัสเตอร์อุตสาหกรรม

(๓) นโยบายส่งเสริมการลงทุนที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาผลิตภาพการผลิต เช่น ดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศที่มีเทคโนโลยีในระดับสูงควบคู่ไปกับการถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อการเพิ่มผลิตภาพการผลิตสำหรับกระบวนการผลิต

สำหรับประโยชน์ที่ได้รับจากรายงานวิจัยนี้ คือ การสนับสนุนข้อมูลของคณะกรรมการการพัฒนาศรษฐกิจ สภาผู้แทนราษฎร เพื่อพิจารณากำกับการบริหารราชการแผ่นดินในส่วนของการลงทุนภาครัฐในโครงการขนาดใหญ่ เพื่อสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างมั่นคง

เอกสารอ้างอิง

วิภารัตน์ ปันเปี่ยมรัษฎ์ และคณะ. การพัฒนาระบบการวิเคราะห์ศักยภาพการผลิตของประเทศไทย

โดยใช้นโยบายการคลัง. (๒๕๕๔). รายงานวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง.

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่ส่งผลต่อปัญหาขยะในชุมชน

วิจัยโดย...พรพิมล จันทนุพาน

เรียบเรียงโดย...ปรียวรรณ สุวรรณสุนย์ วิทยากรชำนาญการ

ปัจจุบันในชุมชนชนบท ปัญหาขยะเริ่มเป็นปัญหาที่มีความสำคัญจากสภาพปัญหาของการทิ้งขยะตามที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดปัญหาทางกลิ่น ทางด้านสุขภาพอนามัย เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวัฒนธรรม การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความทันสมัยของเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนในสังคม เกิดกระแสการบริโภคยิ่งขึ้น กลายเป็นพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่ส่งผลให้เกิดปัญหาขยะล้นเมือง แม้ว่าจะมีหน่วยงานทั้งระดับประเทศ ภูมิภาค และท้องถิ่นต่างมีวิธีการแก้ไขปัญหามาขึ้นเรื่อยๆ หลายรูปแบบ เช่น การฝังกลบ การนำกลับมาใช้ใหม่ การทำปุ๋ยหมัก เป็นต้น แต่ปริมาณขยะก็ยังไม่สามารถจัดการได้ทันต่อการทิ้งในแต่ละวัน ดังนั้น การศึกษาค้นคว้าจึงเป็นการศึกษาถึงพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่เปลี่ยนแปลงของคนในชุมชนที่ส่งผลต่อปัญหาขยะว่ามีพฤติกรรมอย่างไรบ้าง วิธีการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชน

ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมกรรมการบริโภคของคนในชุมชนได้เปลี่ยนแปลงไปจนส่งผลต่อปัญหาขยะ เกิดจากสิ่งที่เกี่ยวข้องดังนี้ คือ

๑. อาชีพ การประกอบอาชีพของคนในชุมชนที่มีความแตกต่างกัน ส่งผลให้พฤติกรรมกรรมการบริโภคแตกต่างกัน เนื่องจากอาชีพแต่ละอาชีพนั้นลักษณะงานและเวลาในการทำงานนั้นแตกต่างกัน โดยอาชีพที่ทำอยู่ในชุมชนจะเป็นลักษณะงานที่เร่งรีบ ทำให้ใช้เวลาในการทำงานมากกว่าผู้ประกอบการนอกชุมชน จึงมีข้อจำกัดในการบริโภคทำให้พฤติกรรมผู้ที่ประกอบอาชีพในชุมชนเน้นการซื้อของอุปโภคบริโภคจากภายนอกมากกว่า

๒. รายได้ จากการประกอบอาชีพของคนในชุมชนที่ต่างกัน ส่งผลให้รายได้ของคนในชุมชนมีความแตกต่างกัน ย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมในการเลือกบริโภคอาหาร เครื่องใช้ต่าง ๆ ซึ่งการมีรายได้ที่แน่นอนจะเกิดช่องทางการบริโภคที่มากขึ้นและนำไปสู่การเกิดปริมาณขยะมากขึ้นตามไปด้วย

๓. การศึกษาจากสถานศึกษา จากโรงเรียนและการเรียนรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น การรับรู้ข่าวสาร โฆษณาต่าง ๆ มีส่วนต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคอย่างมาก ยิ่งมีการรับรู้ข่าวสารมาก การบริโภคก็จะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย จึงทำให้ปริมาณขยะในชุมชนมีมากขึ้น

๔. ค่านิยมที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลที่แตกต่างกัน ที่เกิดจากการเรียนรู้สถานการณ์ต่าง ๆ และจากการถ่ายทอดของคนในครอบครัว ทำให้ค่านิยมในการบริโภคของคนในชุมชนมีการเลียนแบบการบริโภคแบบสังคมเมือง จึงทำให้เกิดปริมาณขยะภายหลังการบริโภคมากขึ้นตามไปด้วย

จากปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ทำให้คนในชุมชนมีพฤติกรรมในการทิ้งและการทำลายขยะในวิธีที่แตกต่างกัน เช่น การเผาขยะ การทิ้งขยะในที่สาธารณะ การทิ้งในถุงขยะขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่จัดให้ ดังนั้น จากปัญหาขยะที่เกิดขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชนที่มีบทบาทในการร่วมกันจัดการขยะในชุมชนคือ สถานศึกษาและโรงเรียนที่มีส่วนในการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาขยะที่เกิดขึ้น โดยสอดแทรกในกระบวนการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างความรู้และสามารถนำไปปฏิบัติได้

ส่วนองค์การบริการส่วนท้องถิ่น ควรมีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาขยะ การให้บริการจัดเก็บและขอความร่วมมือกับคนในชุมชนในการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง

ผลการศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภคที่ส่งผลต่อปัญหาขยะในชุมชน สามารถนำไปเป็นข้อเสนอสำหรับคณะกรรมการการปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการเรื่องขยะภายในชุมชนได้โดยตรง และคณะกรรมการการศึกษาเพื่อบรรจุเป็นองค์ความรู้ในหลักสูตรวิชาที่เกี่ยวข้อง และเป็นการเสริมสร้างปลูกจิตสำนึกให้เยาวชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการขยะต่อไป

เอกสารอ้างอิง

พรพิมล จันทนุพาน. (๒๕๕๓). การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภคที่ส่งผลต่อปัญหาขยะในชุมชน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

การจัดการขยะที่เกิดจากงานก่อสร้างรถไฟฟ้า (มุมมองของฝ่ายผู้รับจ้าง)

วิจัยโดย...กวี หวังนิเวศน์กุล และเสกสรร ปัญญางาม

เรียบเรียงโดย...วิมลรักษ์ ศานติธรรม วิทยากรชำนาญการ

ปัจจุบันรถไฟฟ้ามีความสำคัญในการเดินทางให้ถึงจุดหมายได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในเขตเมืองหลวงที่มีประชากรมาก เพราะการเดินทางโดยใช้รถไฟฟ้าได้รับประโยชน์หลายประการ โครงการก่อสร้างรถไฟฟ้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เพื่อรองรับปริมาณผู้โดยสารที่มาใช้บริการ เช่น โครงการรถไฟฟ้าสายสีน้ำเงิน รถไฟฟ้าสายสีม่วง รถไฟฟ้าสายสีแดง เป็นต้น จากโครงการก่อสร้างรถไฟฟ้าที่มีมากขึ้น ความต้องการในการใช้วัสดุก่อสร้างก็เพิ่มขึ้นตามไปด้วยทำให้เกิดขยะมูลฝอย จากการก่อสร้างตามมาเป็นปัญหาต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในแต่ละปียังคงเป็นปัญหาสำคัญระดับประเทศข้อมูลของกรมควบคุมมลพิษ พบว่า ในปี ๒๕๔๔ มีปริมาณขยะมูลฝอยประมาณวันละ ๓๘,๖๐๐ ตัน ดังนั้น การศึกษานี้จะสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการเฝ้าระวังติดตามตรวจสอบปริมาณขยะและแนวทางการบริหารจัดการขยะที่เกิดขึ้นในงานก่อสร้างรถไฟฟ้า โดยเฉพาะฝ่ายผู้รับจ้างจะเป็นผู้ที่ก่อให้เกิดปัญหาขยะในงานก่อสร้างอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่สามารถป้องกันหรือทำให้เกิดขึ้นน้อยที่สุดได้ ถ้ามีแนวทางการบริหารจัดการที่รัดกุม ทำให้ช่วยลดงบประมาณด้านการก่อสร้างลงได้ช่วยรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมรอบโครงการและช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของหน่วยงานได้ด้วย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเภทขยะในงานก่อสร้างที่เกิดในกระบวนการก่อสร้างรถไฟฟ้า เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปริมาณขยะจากการก่อสร้างในขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อศึกษาแนวทางบริหารและจัดการขยะจากการก่อสร้างวิธีการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น ๒ แนวทาง คือ การลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล และใช้แบบสอบถาม

ผลของข้อมูลขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเกี่ยวกับปริมาณและประเภทของขยะที่พบในการก่อสร้างรถไฟฟ้ามีดังนี้ ๑) ช่วงเริ่มต้นการก่อสร้าง พบว่า เศษวัสดุก่อสร้างที่พบมากในระดับปานกลาง คือ เศษดิน เศษหิน เศษปูน แต่เศษขยะก่อสร้างโดยรวมเกิดขึ้นอยู่ในระดับน้อย ๒) ช่วงระหว่างการก่อสร้าง พบว่า เศษวัสดุก่อสร้างที่พบมากในระดับปานกลาง คือ เศษดิน เศษหิน เศษปูน แต่เศษขยะก่อสร้างโดยรวมเกิดขึ้นอยู่ในระดับน้อยและ ๓) ช่วงสิ้นสุดการก่อสร้าง พบว่า เศษวัสดุก่อสร้างที่พบมากในระดับปานกลาง คือ เศษดิน เศษหิน เศษปูน แต่เศษขยะก่อสร้าง โดยรวมก็ยังคงเกิดขึ้นอยู่ในระดับน้อย

การวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดขยะในการก่อสร้าง ได้แบ่งคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นออกเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนของฝ่ายบริหารโครงการและส่วนของฝ่ายปฏิบัติงาน ดังนี้ **ในส่วนของฝ่ายบริหารโครงการ** พบว่า สาเหตุการเกิดขยะที่เกิดจากฝ่ายบริหารโครงการ ประกอบด้วย ผู้จัดการโครงการ ผู้จัดการก่อสร้างและวิศวกรโครงการ ซึ่งเป็นผู้ตัดสินใจในการวางแผนงาน กำหนดนโยบายบริหารงานต่าง ๆ รวมทั้งแนวทางในการปฏิบัติงาน ให้เกิดขยะในระดับน้อยถึงปานกลาง **ในส่วนของฝ่ายปฏิบัติงาน** สาเหตุที่เกิดจากการก่อสร้างซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นจากตัวบุคคลที่ปฏิบัติงานเป็นหลัก ไม่ว่าจะเกิดจากทักษะการทำงาน ความเอาใจใส่ความรับผิดชอบหรือความตั้งใจที่มีต่องาน แต่เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดขยะในการทำงานในระดับต่ำ ยกเว้นสาเหตุจากการขนย้ายวัสดุจะก่อให้เกิดเศษขยะขึ้นได้ในระดับปานกลาง

การวิเคราะห์แนวทางบริหารและจัดการขยะในการก่อสร้าง

แนวทางบริหารจัดการขยะในการก่อสร้างพบว่า หน่วยงานมีทั้งแนวทางดำเนินการเก็บขยะเอง จ้างหน่วยงานอื่นในการเก็บขยะบ้างเป็นบางครั้ง และจ้างหน่วยงานอื่นในการเก็บขยะตลอดโครงการอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน สำหรับขยะประเภทวัสดุก่อสร้างที่นำกลับมาใช้ใหม่ เช่น เศษดินหรือเศษปูน เศษเหล็ก

และเศษไม้ อยู่ในระดับปานกลางใกล้เคียงกันการจัดเก็บขยะที่กองอยู่หน้างาน พบว่า มีการจัดเก็บขยะที่กองอยู่หน้างานในระดับมาก คือ เก็บทุกสัปดาห์และเก็บทุกเดือนการจัดการขยะตามหลักสุขาภิบาล พบว่า ขยะที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการก่อสร้าง ได้ถูกนำไปจัดการด้วยวิธีการนำไปถมเพื่อปรับพื้นที่หน้างานอื่น ๆ ในระดับมากที่สุด ปัญหาและผลกระทบจากขยะที่เกิดจากการดำเนินโครงการที่ส่งผลกระทบต่อในระดับมาก ปานกลาง คือ ด้านทัศนียภาพ และด้านขีดความสามารถจราจรบนถนนสำหรับแนวทางการส่งเสริมการจัดการขยะผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ควบคุมงาน ควรคัดแยกประเภทของขยะต่าง ๆ และควรรณรงค์เกี่ยวกับภาวะโลกร้อนจากงานก่อสร้าง ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในการจัดการขยะทั้งฝ่ายบริหารโครงการและฝ่ายปฏิบัติงานมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าจะได้ประโยชน์มากเรียงตามลำดับ ดังนี้ พนักงานมีความรู้เพิ่มมากขึ้น ที่ทำงานมีทัศนียภาพที่ดีขึ้น โครงการลดปริมาณขยะลงได้ สามารถแปรสภาพขยะให้ใช้ได้ใหม่ และทำให้พนักงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นนอกจากนั้น ทั้ง ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายปฏิบัติงาน มีความเห็นสอดคล้องกันเกือบทุกประเด็นยกเว้นการจ้างหน่วยงานอื่นเก็บขยะเป็นบางครั้ง และการจัดเก็บขยะที่กองอยู่หน้างานทุกสัปดาห์ โดยฝ่ายผู้บริหารมีความคิดเห็นแตกต่างกับฝ่ายปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ขยะที่เกิดขึ้นจากงานก่อสร้างนั้นโดยรวมแล้วยังมีปริมาณน้อยแสดงว่า ในมุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้องในฝ่ายผู้รับจ้างมีความเห็นว่าทางโครงการก่อสร้างมีระบบควบคุมดูแลและจัดการเศษขยะก่อสร้างได้ดี และข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ทำให้ทราบว่าทั้ง ๒ ฝ่าย มีโอกาสที่จะทำให้เกิดปริมาณขยะได้ใกล้เคียงกันข้อเสนอแนะจะเห็นได้ว่างานวิจัยเกี่ยวกับขยะที่เกิดจากการก่อสร้าง ยังไม่ได้มีการทำรายจ่ายไว้ในโครงการก่อสร้าง ซึ่งขยะก่อสร้างเหล่านี้ก็อาจเป็นส่วนหนึ่งของงบประมาณการก่อสร้างได้โดยที่ไม่ได้คำนึงถึง และทำให้โครงการเสียค่าใช้จ่ายส่วนนี้ไปกับการกำจัดเศษขยะวัสดุก่อสร้าง จึงเสนอแนะให้มีการทำงบประมาณในการทำรายจ่ายที่เกี่ยวกับเศษขยะเหล่านี้ไว้ด้วยการให้ความสำคัญและความเข้าใจหลักการบริหารและจัดการขยะก่อสร้างในสายงานก่อสร้างยังไม่เป็นที่แพร่หลายในโครงการก่อสร้างขนาดกลาง และเล็กโดยทั่วไปจะเป็นการแก้ไขปัญหามุ่งต้นเท่านั้น เช่น จะกำจัดเมื่อเกิดปัญหาขยะก่อสร้างขึ้นภายในโครงการจากผลวิจัยเห็นสอดคล้องกันว่าทางโครงการฯ ควรจัดการอบรมให้ความรู้ด้านบริหารและจัดการขยะที่เกิดจากการก่อสร้างแก่ผู้ควบคุมงานก่อสร้างมากที่สุดควรจัดการคัดแยกขยะที่เกิดขึ้นให้มีประสิทธิภาพ และควรรณรงค์ให้มีความรู้เกี่ยวกับสถานะสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากงานก่อสร้างตามลำดับ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการขยะที่เกิดจากงานก่อสร้างรถไฟฟ้า (มุมมองของฝ่ายผู้รับจ้าง) เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการมาตรฐานการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการการคมนาคม และคณะกรรมการการสาธารณสุข เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวคิดในการบริหารจัดการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการก่อสร้างรถไฟฟ้า เพื่อให้มีการจัดระบบกำจัดขยะที่เกิดจากการก่อสร้างรถไฟฟ้า เพื่อไม่ให้มีขยะมากขึ้น ซึ่งจะมีที่จะไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นการลดภาวะโลกร้อนซึ่งทั่วโลกกำลังประสบปัญหาอยู่

เอกสารอ้างอิง

กวี หวังนิเวศน์กุล และเสกสรร ปัญญางาม. (๒๕๕๖). **การจัดการขยะที่เกิดจากงานก่อสร้างรถไฟฟ้า (มุมมองของฝ่ายผู้รับจ้าง)**.วารสารวิชาการและวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๖.

การศึกษาเพื่อปรับปรุงการจัดโครงสร้างการปฏิบัติงานของบังคับการตำรวจท่องเที่ยว

วิจัยโดย...ผศ.จิตศักดิ์ พุฒจร และคณะ

เรียบเรียงโดย...ปิยะวรรณ ปานโต วิทยากรชำนาญการ

ปัจจุบันได้มีการพิจารณาแนวทางการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ดังเช่นในภาคส่วนของการท่องเที่ยวเพื่อให้สะดวกต่อการกำหนดทิศทางและเป้าประสงค์ให้เป็นไปตามกรอบพระราชบัญญัตินโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ต้องการพัฒนาระบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้มีความคล่องตัว รวมถึงการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ตลอดจนสามารถแข่งขันในเชิงอุตสาหกรรมในด้านของการท่องเที่ยวกับนานาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพได้ ซึ่งปัจจุบันยังพบปัญหาของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวคือ ความไม่เหมาะสมของโครงสร้างการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวและความซ้ำซ้อนในเรื่องของภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ ตลอดจนการขาดการประสานความร่วมมือด้านข้อมูลข่าวสาร อาจนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งระหว่างนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ ชุมชนท้องถิ่น รวมถึงผู้มีส่วนได้เสียในภาคของการท่องเที่ยวด้วย อันจะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และรายได้ของประเทศ จำเป็นต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ นอกเหนือจากความสวยงามของธรรมชาติ โดยเฉพาะในเรื่องการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เรื่องของความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ โดยเฉพาะกองบังคับการตำรวจท่องเที่ยวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยสร้างภาพลักษณ์ต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างมาก การศึกษาวิจัยจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงสร้างและศึกษาปัญหาและข้อจำกัดในการปฏิบัติการ รวมทั้งการศึกษาถึงแนวทางและความเป็นไปได้ในการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานของกองบังคับการตำรวจท่องเที่ยวในปัจจุบัน

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กัน โดยการสืบค้นข้อมูลจากเอกสาร การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน และการประชุมเชิงปฏิบัติการของคณะกรรมการการท่องเที่ยว วุฒิสภา โดยดำเนินการเก็บข้อมูลคือ ๑) การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเจาะจงเจ้าหน้าที่ในระดับผู้บังคับบัญชาและผู้ปฏิบัติงานจำนวน ๕๑ คน ๒) เก็บข้อมูลนักท่องเที่ยวจากการตอบแบบสอบถาม จำนวน ๓๒๐ คน และ ๓) เก็บข้อมูลเชิงลึกจากสมาคมและองค์กรที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๙๓ คน เพื่อนำมากำหนดการปรับโครงสร้างของหน่วยงานกองบังคับการตำรวจท่องเที่ยวให้มีความสอดคล้องกับการพัฒนาโครงสร้างหน่วยงานและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า

๑. ข้อมูลในส่วนของผู้บริหารและเจ้าพนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้บริหารและเจ้าพนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่ภายในกองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว พบว่า สถานการณ์ปัจจุบันของกองบังคับการตำรวจท่องเที่ยวเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของหน่วยงานสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยมีการดำเนินงานมาตรการรักษาความปลอดภัยและให้บริการนักท่องเที่ยวเป็นหลัก ส่วนปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ตามโครงสร้างอันเกิดจากกรณีที่ตำรวจท่องเที่ยวไม่มีอำนาจสืบสวน สอบสวนคดีความผิดต่อนักท่องเที่ยว และขาดอัตรากำลังควบคุมดูแล ป้อมปราบ รวมถึงงบประมาณยังไม่มีระบบที่แน่นอน รวมทั้งมีการโยกย้ายผู้บังคับบัญชาระดับสูงเกิดขึ้นบ่อย ส่งผลต่อการกำหนดแผนงานและการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ส่วนประเด็นแนวคิดที่จะดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างของกองบังคับการตำรวจท่องเที่ยวใหม่นั้น ข้าราชการกอง

บังคับการตำรวจท่องเที่ยวมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ว่าจะสังกัดภายใต้การบังคับบัญชาของหน่วยงานใด

๒. ข้อมูลในส่วนของนักท่องเที่ยว

จากการรวบรวมข้อมูลนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวไทย และเป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง ๒๐-๓๐ ปี มีสถานภาพโสด ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนและจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งนักท่องเที่ยวเคยใช้บริการจากกองบังคับการตำรวจท่องเที่ยวและมีความพึงพอใจเป็นรายด้านคือ ๑) ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการสุภาพมีมิตรไมตรี เอาใจใส่และมีความรู้ความเข้าใจในระบบงานที่เกี่ยวข้อง ๒) ด้านการดำเนินงานตามกระบวนการและขั้นตอนเป็นระบบที่ชัดเจน ๓) ด้านช่องทางการติดต่อขององค์กรมีความหลากหลายของช่องทางการเข้าถึงบริการ และ ๔) ด้านภาพลักษณ์ได้รับความพึงพอใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงาน เมื่อพิจารณารวมทั้ง ๔ ด้านพบว่า ความพึงพอใจในการใช้บริการตำรวจท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับที่มาก

๓. ข้อมูลในส่วนขององค์กรที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับทราบว่า กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยวมีหน้าที่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว คอยช่วยเหลือนักท่องเที่ยวที่ถูกเอารัดเอาเปรียบ และมีความคาดหวังคือความสามารถทางด้านภาษาต่างประเทศของเจ้าหน้าที่ที่จะสามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวจากประเทศอื่น ๆ ได้ โดยมีความต้องการให้กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยวควรดำเนินการเร่งด่วน ได้แก่ ๑) ปรับปรุงในด้านกำลังคนโดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ๆ ของประเทศ ๒) ควรพัฒนาการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ และ ๓) ควรเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์หรือการติดต่อให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ควรมีการปรับปรุงโครงสร้างการดำเนินงานและภารกิจของกองบังคับการตำรวจท่องเที่ยวให้มีความชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน โดยอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือควรมอบอำนาจในการทำหน้าที่สอบสวนคดีที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวให้คดีเสร็จสิ้น เนื่องจากนักท่องเที่ยวต่างชาติมีเวลาจำกัด

ทั้งนี้ จากผลการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าว เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานรัฐสภาในการสนับสนุนข้อมูลด้านวิชาการให้กับคณะกรรมการการท่องเที่ยวและกีฬา และคณะกรรมการการตำรวจ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาหรือเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวในเชิงพื้นที่เพื่อการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งเพื่อการพัฒนาการปฏิบัติงานให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านภาษาต่างประเทศ ด้านบริการ ด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น เพื่อยกระดับการปฏิบัติงานของกองบังคับการตำรวจท่องเที่ยวให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

จิตศักดิ์ พุฒจร และคณะ. (๒๕๕๔). การศึกษาเพื่อปรับปรุงการจัดโครงสร้างการปฏิบัติงานกองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว. เอกสารสรุปสำหรับผู้บริหารงานวิจัยที่ดำเนินการระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕. กลุ่มงานวิจัยและข้อมูล สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.